

ΔΙΑΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2007-2008

ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Παράδοση (Υ) - Φ 110

Πάνος Θεοδώρου

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση με βασικές θεματικές από τη φιλοσοφία της επιστήμης, απαραίτητες για φοιτητές και φοιτήτριες ενός τμήματος Φιλοσοφίας και Κοινωνικών Επιστημών. Η ύλη του μαθήματος μπορεί να χωριστεί σε τρεις ενότητες. (Α) Κατ' αρχάς θα επιχειρήσουμε μια πρώτη εισαγωγή σε έννοιες όπως «επιστημονική έρευνα», «επιστημονικό αντικείμενο», «μέθοδος επιστημονικής έρευνας», «επιστημονική δικαιολόγηση πεποιθήσεων», «επιστημονική εξήγηση», «επιστημονικός νόμος», κ.λπ. (Β) Κατόπιν θα μας απασχολήσουν σημαντικά κεφάλαια από την ιστορία της φιλοσοφίας της επιστήμης (κυρίως του 20ού αιώνα), όπως ο λογικός εμπειρισμός (επαλήθευση και επικύρωση των επιστημονικών θεωριών), η φιλοσοφία της επιστήμης κατά Πόππερ (η ιδέα του ελέγχου της επιστημονικότητας μέσω του κριτηρίου της διαψευσιμότητας των επιστημονικών θεωριών), η "ιστοριστική" φιλοσοφία της επιστήμης των Κουν και Φαγεράμπεντ (η ιδέα ότι η επιστήμη δεν προοδεύει γραμμικά προς μια τελική αλήθεια για κάθε τι). (Γ) Τέλος, θα μιλήσουμε για ειδικά κεφάλαια της φιλοσοφίας της επιστήμης όπως το ζήτημα της πραγματικότητας των επιστημονικών αντικειμένων (ρεαλισμός/αντιρεαλισμός) το ζήτημα της διάκρισης μεταξύ αξιών και γεγονότων, το ζήτημα της σχέσης μεταξύ φυσικών και κοινωνικών επιστημών, καθώς και ο ρόλος του νοητικού πειραματισμού (thought experimenting) στις επιστήμες εν γένει.

Θα δοκιμάσουμε να κάνουμε το μάθημα με διάλογο και συζήτηση (όσο αυτό είναι δυνατό), ενώ η εξέταση θα γίνει με γραπτές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου.

Τα εγχειρίδια στα οποία θα βασιστούμε είναι (εναλλακτικά):

(α) Chalmers, A. F., *Τι Είναι Αυτό που το Λέμε Επιστήμη;*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1996, (β) Αυγελής, Ν., *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία της Επιστήμης*, Εκδόσεις Κώδικας, 2002. Κοινό πρόσθετο κείμενο θα είναι το κεφ. 11 από το βιβλίο Salmon, W., et. al., *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία της Επιστήμης*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1998 (σσ. 565-595).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Παράδοση (Υ) - Φ 140

Κωνσταντίνος Καβουλάκος

Το μάθημα έχει ως στόχο την εισαγωγή στα βασικά ζητήματα της πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας. Εκκινώντας από την πολιτική σκέψη του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη, θα αναφερθούμε στη χριστιανική κοινωνική και πολιτική φιλοσοφία και, στη συνέχεια, σε κεντρικές μορφές της πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας των νεώτερων χρόνων, οι τοποθετήσεις των οποίων αποτελούν παραδειγματικές απαντήσεις στα κύρια φιλοσοφικά ερωτήματα που θέτει η πολιτική και ηθική συγκρότηση της ανθρώπινης κοινωνίας. Στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος θα τεθούν η έννοια της δικαιοσύνης και του κοινού αγαθού, η σχέση ατόμου και κοινότητας, η ιδέα του κοινωνικού συμβολαίου, η αντιπαράθεση μεταξύ κανονιστικών και περιγραφικών θεωριών, το πρόβλημα της ελευθερίας, το ζήτημα της παιδείας κ.λπ. Πέρα από τους αρχαίους συγγραφείς, οι εισαγωγικές μας αναφορές θα αφορούν το έργο του Αυγουστίνου και του Θωμά Ακινάτη, καθώς και των Μακιαβέλι, Χομπς, Λοκ, Ρουσσώ, Καντ, Χέγκελ και Μαρξ.

Βασική βιβλιογραφία: 1) G. Sabine, *Ιστορία των πολιτικών θεωριών*, Αθήνα, χωρίς ημερομηνία, 2) Π. Κιτρομηλίδης, *Νεότερη πολιτική θεωρία*, Αθήνα 1996, 3) U. Cerroni, *Η πολιτική σκέψη*, Αθήνα 1985, 4) J. Coleman, *Ιστορία της πολιτικής σκέψης* (τόμ. I και II), Αθήνα 2004, Q. Skinner, *Τα θεμέλια της νεότερης πολιτικής σκέψης*, Αθήνα 2005.

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

A) G. Sabine, *Ιστορία των πολιτικών θεωριών*.

B) Q. Skinner, *Τα θεμέλια της νεότερης πολιτικής σκέψης*.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Παράδοση (Υ) - Φ 180

Κωνσταντίνος Ανδρουλιδάκης

Η Ιστορία της νεότερης Φιλοσοφίας εξετάζει την ιστορική εξέλιξη της νεότερης ευρωπαϊκής Φιλοσοφίας από την Αναγέννηση μέχρι τα τέλη του ΙΘ΄ αιώνα. Ειδικότερα, μελετά την φιλοσοφική σκέψη της περιόδου της Αναγέννησης και του Ανθρωπισμού, του Ορθολογισμού, του Εμπειρισμού, του Διαφωτισμού, του Καντ, του γερμανικού Ιδεαλισμού καθώς και την Φιλοσοφία του ΙΘ΄ αιώνα. Στο μάθημα θα παρακολουθήσουμε την ιστορική εξέλιξη της φιλοσοφικής σκέψης της περιόδου αυτής (μέχρι και τον Χέγκελ).

Βασική βιβλιογραφία:

Θ. Ν. Πελεgrίνης, *Οι πέντε εποχές της Φιλοσοφίας*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα 1997.

A. Kenny (επιμ.), *Ιστορία της δυτικής Φιλοσοφίας*, μετάφραση Δ. Ρισσάκη, Αθήνα: Νεφέλη, 2005.

Z. Μπενιέ, *Ιστορία της νεωτερικής και σύγχρονης Φιλοσοφίας*, μετάφραση Κ. Παπαγιώργης, Αθήνα: Καστανιώτης, 2^η έκδ. 2001.

W. Windelband - H. Heimsoeth, *Εγχειρίδιο Ιστορίας της Φιλοσοφίας*, μετάφραση Ν. Μ. Σκουτερόπουλος, Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1978 (& ανατυπώσεις), τ. Β΄- Γ΄.

WITTGENSTEIN: ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

Άσκηση - ΦΑ 001

Μαρία Βενιέρη

Στην άσκηση θα έχουμε ως αφετηρία τις *Φιλοσοφικές Έρευνες*, το κεντρικό κείμενο της ύστερης φιλοσοφίας του Λούντβιχ Βιτγκενστάιν (1889-1951). Θα αναλύσουμε τις απόψεις του Αυστριακού φιλοσόφου για τις έννοιες του γλωσσικού παιχνιδιού και των οικογενειακών ομοιοτήτων, για το νόημα ως χρήση, για τους κανόνες, για την αποστολή της φιλοσοφίας κ.ά. σε σχέση με τις θέσεις του *Tractatus* και σε σύγκριση με έργα των Φρέγκε («Για το νόημα και την αναφορά») και Ράσελ.

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

L. Wittgenstein, *Tractatus Logico-Philosophicus*, μετ. Θ. Κιτσόπουλου, Παπαζήσης, Αθήνα 1978

L. Wittgenstein, *Φιλοσοφικές Έρευνες*, μετ. Π. Χριστοδουλίδη, Παπαζήσης, Αθήνα 1977

KANT: ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΙΩΝΙΑ ΕΙΡΗΝΗ

Άσκηση - ΦΓ 002

Κωνσταντίνος Σαργέντης

Το δοκίμιο του Καντ για την αιώνια ειρήνη (*Zum ewigen Frieden. Ein philosophischer Entwurf*) γράφτηκε το 1795 και είχε ως ιστορική αφορμή τη σύναψη του συμφώνου ειρήνης μεταξύ της Πρωσίας και της Γαλλίας στην ελβετική πόλη Βασιλεία (5 Απριλίου 1795). Πρόκειται για ένα κείμενο του ύστερου έργου του Καντ, όπου συναντώνται με αριστοτεχνικό τρόπο η ηθική φιλοσοφία, η φιλοσοφία της ιστορίας και της θρησκείας και η πολιτική φιλοσοφία του Καντ. Στο μάθημα θα χρησιμοποιηθεί η ελληνική μετάφραση της *Αιώνιας ειρήνης*. Θα εξετάσουμε διεξοδικά όλα τα επιχειρήματα του Καντ και θα προσπαθήσουμε να δώσουμε απαντήσεις στα βασικά ερωτήματα της προβληματικής του: Τι σημαίνει ο προσδιορισμός «αιώνια»; Πώς αποτιμάται ο πόλεμος (ως το αντίθετο της ειρήνης;). Ποια η θέση τόσο της ειρήνης όσο και του πολέμου στην καντιανή φιλοσοφία της ιστορίας, με δεδομένο ότι χαρακτηριστική έννοια της τελευταίας είναι η έννοια της *προόδου* (στην ιστορία); Ποια η σχέση με το ζήτημα της θεοδικίας; Ποιος ο ρόλος αλλά και το καθήκον των πολιτικών εν όψει της αιώνιας ειρήνης;

Βιβλιογραφία:

1. Ιμμάνουελ Καντ, *Προς την αιώνια ειρήνη. Ένα φιλοσοφικό σχέδιασμα*. Μετάφραση, εισαγωγή, σχόλια: Κωνσταντίνος Σαργέντης. Αθήνα: Πόλις, 2006.

2. Ιμμάνουελ Καντ, *Δοκίμια*. Εισ.-μτφ.-σχόλια Ε. Π. Παπανούτσος. Αθήνα: Δωδώνη, 1971.

KANT: ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Άσκηση - ΦΓ 003

Πάνος Θεοδώρου

Στο μάθημα αυτό θα έχουμε την ευκαιρία να εξετάσουμε από πολύ κοντά ένα από τα πολύ σημαντικά κείμενα της νεότερης ευρωπαϊκής φιλοσοφίας: το έργο του Καντ *Προλεγόμενα σε Κάθε Μελλοντική Μεταφυσική που θα Μπορεί να Εμφανίζεται ως Επιστήμη*. Ο Καντ γράφει το κείμενο αυτό το 1783, δύο

μόλις χρόνια μετά την πρώτη δημοσίευση της περίφημης *Κριτικής του Καθαρού Λόγου (ΚΚΛ)*. Όπως ο ίδιος εξηγεί, τα *Προλεγόμενα* τα προόριζε για ένα είδος συνοπτικής και, κατά το δυνατόν, εύληπτης παρουσίασης της *ΚΚΛ* σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο ακροατήριο. Ανεξάρτητα από το κατά πόσο όντως μπορούν τα *Προλεγόμενα* να θεωρηθούν μια απλή ευσύνοπτη παρουσίαση της *ΚΚΛ*, εμείς μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε ως μια πρώτης τάξης μεστή εισαγωγή στη θεωρητική φιλοσοφία του Καντ. Θα εξηγήσουμε έννοιες όπως: μεταφυσική, καθαρός χώρος και καθαρός χρόνος, συνθετικό a priori, καθαρή επιστήμη, υπερβατολογική φιλοσοφία, σύστημα των κατηγοριών, υπερβατολογική αναλυτική και υπερβατολογική διαλεκτική, υπερβατολογική παραγωγή των κατηγοριών, κ.λπ. Από αυτή την άποψη το μάθημά μας συνδυάζεται ταιριαστά με το μάθημα (στο ΠΜΣ) του κ. Σαργέντη, «Καντ: *Κριτική του Καθαρού Λόγου*».

Τα βιβλιογραφικά στοιχεία του έργου που θα αναλύσουμε είναι: Καντ, Ιμμάνουελ, *Προλεγόμενα σε Κάθε Μελλοντική Μεταφυσική που θα Μπορεί να Εμφανίζεται ως Επιστήμη*, (μτφ. Γ. Τζαβάρας) Εκδόσεις Δωδώνη, 1982.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Παράδοση - ΦΑ 203

Γιώργος Μαραγκός

Παρουσιάζονται συνοπτικά μείζονες θεωρίες σχετικά με την αναφορά και το με το νόημα, όπως αυτές διαμορφώθηκαν κατά τον 20ο αιώνα. Το μάθημα απευθύνεται πρωτίστως σε φοιτήτριες και φοιτητές φιλοσοφικής κατεύθυνσης. Διανέμεται βιβλίο.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΛΗΨΗΣ

Παράδοση - ΦΑ 204.1

Μαρία Βενιέρη

Στο μάθημα αυτό θα μελετήσουμε από φιλοσοφική σκοπιά την αισθητηριακή αντίληψη, δηλ. τον τρόπο με τον οποίο προσλαμβάνουμε τον κόσμο μέσω των αισθήσεων. Στο πλαίσιο κυρίως της φιλοσοφίας του νου και με αφετηρία το επιχείρημα της ψευδαίσθησης θα επικεντρωθούμε στο ερώτημα κατά πόσον η πρόσβαση μας στον κόσμο κατά την αντίληψη είναι άμεση ή μεσολαβεί το λεγόμενο «πέπλο της αντίληψης» που μας επιτρέπει –αν μας επιτρέπει– μόνο μια έμμεση και άρα προβληματική επαφή με την πραγματικότητα. Επίσης θα ασχοληθούμε με το πρόβλημα του περιεχομένου της αντίληψης και κυρίως με τη διαμάχη μεταξύ των οπαδών του εννοιολογικού και του μη εννοιολογικού περιεχομένου.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Παράδοση - ΦΑ 210.1 / ΚΚΑ 112

Απόστολος Πανταζής

Σκοπός της παράδοσης είναι η εξοικείωση των φοιτητών/φοιτητριών με τα κύρια ζητήματα της φιλοσοφίας των κοινωνικών επιστημών. Τα ζητήματα αυτά είναι η σχέση φυσικών και κοινωνικών επιστημών, ο μεθοδολογικός ατομισμός και ολισμός, οι τύποι εξήγησης των κοινωνικών φαινομένων και οι αξιολογικές προϋποθέσεις των κοινωνικών επιστημών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ψυχοπαίδης Κοσμάς, *Όροι, αξίες, πράξεις*, Πόλις, Αθήνα, 2005.
2. Δεληγιώργη Αλεξάνδρα, *Ο μοντερνισμός στη σύγχρονη φιλοσοφία*, Αλεξάνδρεια, 2007.

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΗΘΙΚΗΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΩΝ HUME ΚΑΙ KANT

Παράδοση - ΦΒ 230.1

Αικατερίνη Μπαντινάκη

Σε αυτό το μάθημα θα θεωρήσουμε κάποια βασικά ζητήματα ηθικής τα οποία πραγματεύονται ο Hume και ο Kant και τα οποία ακόμη μας απασχολούν – ζητήματα όπως ο ρόλος του λόγου και των συναισθημάτων, της ελευθερίας της βούλησης, και του χαρακτήρα, στη διαμόρφωση της ηθικής μας στάσης.

Βασικά Κείμενα

- D. Hume, *Πραγματεία για την Ανθρώπινη Φύση*.
I. Kant, *Τα θεμέλια της Μεταφυσικής των ηθών*.

Η ΑΡΧΑΙΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΩΣ ΑΙΡΕΣΙΣ ΒΙΟΥ

Παράδοση - ΦΓ 263.1

Συλβάννα Χρυσασκοπούλου**ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΠΛΑΤΩΝΑ**

Παράδοση - ΦΓ 264

Χλόη Μπάλλα

Τα έργα του Πλάτωνα μας προσφέρουν την πρώτη διατύπωση φιλοσοφικών προβλημάτων που καθορίζουν τη μετέπειτα πορεία του κλάδου αλλά και τις πρώτες μαρτυρίες για μια προσπάθεια οριοθέτησης του αντικειμένου και των στόχων της φιλοσοφίας. Μέσα από τη μελέτη επιλεγμένων διαλόγων θα επιχειρήσουμε να καταλάβουμε το περιεχόμενο αλλά και τον τρόπο ανάδυσης αυτών των προβλημάτων καθώς και τον ρόλο της πλατωνικής σκέψης στην πρώιμη ιστορία της φιλοσοφίας.

Επιλογή γενικής βιβλιογραφίας:K. Bormann, *Πλάτων*. Μτφ. Ι. Καλογεράκος. Αθήνα: Καρδαμίτσα, 2006.P. Hadot, *Τι είναι η αρχαία ελληνική φιλοσοφία*. Μτφ. Α. Κλαμπατσέα. Αθήνα: Ίνδικτος, 2002Szlczák, *Πώς να διαβάζουμε τον Πλάτωνα*. Μτφ. Π. Κοτζιά. Θεσσαλονίκη: Θύραθεν, 2004.**ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΥΣ ΔΙΑΛΟΓΟΥΣ**

Παράδοση - ΦΓ 264.1

J. Glucker

Σ' αυτό το μάθημα θα διαβάσουμε στο αρχαίο ελληνικό πρωτότυπο μερικά κείμενα από τους πλατωνικούς διαλόγους όπου οι ομιλητές συζητάνε προβλήματα σχετικά με την ουσία της ποίησης και την επιρροή της στις ψυχές των ανθρώπων και στη συμπεριφορά τους. Ως σύγγραμμα θα χρησιμοποιήσουμε το: *Plato on Poetry*, edited by Penelope Murray, Cambridge Greek and Latin Classics, Cambridge University Press 1966 and reprints (το πιο πρόσφατο, του 2007).

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, ΗΘΙΚΑ ΝΙΚΟΜΑΧΕΙΑ

Παράδοση - ΦΓ 265.1

Γιώργος Καραμανώλης

Τα *Ηθικά Νικομάχεια* του Αριστοτέλη συγκαταλέγονται στα κλασικότερα και σημαντικότερα κείμενα της ηθικής φιλοσοφίας και του αριστοτελικού έργου ήδη από την αρχαιότητα. Το κεντρικό χαρακτηριστικό του έργου που το διαφοροποιεί από την σωκρατική και πλατωνική παράδοση συνίσταται στην έμφαση στην άσκηση στην πράξη της αρετής παρά στη γνώση της. Στόχος του έργου είναι να οδηγήσει στην επίτευξη της ευτυχίας (*ευδαιμονίας*), και στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται διεξοδικά, πέρα από την αρετή, και ζητήματα όπως η φιλία και ο ρόλος της ηδονής. Το μάθημα θα συζητήσει το σύνολο του έργου σε μια θεματική προσέγγιση, άλλοτε επιμένοντας στο κείμενο του Αριστοτέλη και άλλοτε σε γενικότερα προβλήματα που θέτει η αριστοτελική πραγμάτευση της ηθικής. Θα μοιραστεί η μετάφραση του έργου από τον Δ. Λυπουρλή, *Ηθικά Νικομάχεια*, Θεσ/νίκη, Ζήτρος, 2005. Η κριτική έκδοση του κειμένου είναι αυτή του I. Bywater, *Aristotelis Ethica Nicomachea*, Oxford 1894, ενώ χρήσιμα εισαγωγικά έργα στην σκέψη του Αριστοτέλη είναι τα εξής:

I. Düring, *Αριστοτέλης. Παρουσίαση και ερμηνεία της σκέψης του*, Αθήνα 1994, τομ. I-II (μτφρ. από τα γερμανικά Π. Κοτζιά, Α. Γεωργίου-Κασιβέλα)D. Ross, *Αριστοτέλης*, Αθήνα 1991 (μτφρ. από τα αγγλικά Μ. Μήτσου)**ΝΕΟΤΕΡΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ**

Παράδοση - ΦΓ 275.1

Σπύρος Τέγος

Στο μάθημα αυτό θα εξεταστούν τα μεγάλα φιλοσοφικά συστήματα του 17ου αιώνα στην ηθική, πολιτική και θεολογική τους διάσταση- και με κύριες αναφορές τους Ντεκάρτ, Σπινόζα, Χόμπς, Λοκ) στη σχέση τους με την επιστημονική επανάσταση, τους θρησκευτικούς πολέμους και τις μεγάλες συγκεντρωτικές μοναρχίες που δημιουργούνται καθώς και η μετάβαση στον αιώνα του Διαφωτισμού. Στη συνέχεια θα δοθεί έμφαση στον τρόπο που ο Διαφωτισμός (18ος αιώνας) αποτελεί μια μορφή συνέχειας ενώ έρχεται ταυτόχρονα σε ρήξη ασκώντας έντονη κριτική στα κλασικά φιλοσοφικά συστήματα του προηγούμενου αιώνα. Αυτή η σχέση συνέχειας και ασυνέχειας θα αναλυθεί στο πλαίσιο των διαφορετικών σχολών

ευρωπαϊκής φιλοσοφίας (εμπειρισμός, αισθησιοκρατία, υλισμός, ορθολογισμός) οι οποίες δεν ταυτίζονται απόλυτα με τις εθνικές φιλοσοφικές παραδόσεις (βρετανική, γαλλική, γερμανική) αλλά οργανώνονται μέσα από ένα πλέγμα δικτύου ανταλλαγών που συγκροτούν τελικά το πεδίο της νεότερης ευρωπαϊκής φιλοσοφίας.

ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Σεμινάριο - ΦΑ 310.1 / ΚΕΑ 517

Απόστολος Πανταζής

Στο σεμινάριο θα εξετασθούν τα σημαντικότερα κλασικά κείμενα της επιστημολογίας των κοινωνικών επιστημών. Θα δοθεί έμφαση σε τέσσερα επιστημολογικά μοντέλα εξήγησης των κοινωνικών φαινομένων (α) της «κριτικής κοινωνικής θεωρίας» (Jürgen Habermas), (β) του «κριτικού ορθολογισμού» (Karl Popper), (γ) της «διαλεκτικής μεθόδου» (Karl Marx) και (δ) της «κατανοούσας κοινωνιολογίας» (Max Weber).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Κουζέλης Γ./Ψυχοπαίδης Κ.(επιμ.), *Κείμενα επιστημολογίας των κοινωνικών επιστημών*, Νήσος, Αθήνα, 1996.
2. Weber Max, *Δοκίμια επί της θεωρίας των κοινωνικών επιστημών*, Ε.Κ.Κ.Ε., Αθήνα, 1972.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Σεμινάριο - ΦΒ 354 / ΚΚΓ 400

Κωνσταντίνος Καβουλάκος

Η κριτική του πολιτισμού ανήκει στην κλασική παράδοση της νεώτερης κοινωνικής φιλοσοφίας, μεγάλοι σταθμοί της οποίας αποτελούν μορφές όπως ο Ρουσσώ και ο Νίτσε. Στο σεμινάριο θα ξεκινήσουμε από αυτή την παράδοση για να εξετάσουμε ερωτήματα και λύσεις που προτάθηκαν σχετικά με την ανάπτυξη της πολιτισμικής διαδικασίας κατά τον 20^ο αιώνα. Συγκεκριμένα θα επιχειρήσουμε να αποσαφηνίσουμε τη διαφορά μεταξύ απαισιόδοξων κριτικών του πολιτισμού και κριτικών που στρέφουν την προσοχή τους στην πράξη και στην επαναστατική αλλαγή της κοινωνίας. Στο επίκεντρο της προσοχής μας θα βρεθεί η ίδια η έννοια του πολιτισμού και ο διαφαίνόμενος διχασμός μεταξύ οικονομικής-τεχνικής ανάπτυξης και ηθικής-αισθητικής καλλιέργειας, μεταξύ τεχνικού πολιτισμού και κουλτούρας, ατομικισμού και κοινοτικών αξιών, ανταγωνιστικής συμπεριφοράς και αλληλεγγύης, όπως τον συναντάμε στη νεωτερική κοινωνία. Ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των φοιτητών/τριών, στο σεμινάριο θα δοθεί η ευκαιρία να συζητηθούν κείμενα των: Γκ. Ζίμελ, Γκ. Λούκατς, Ζ. Φρόυντ, Μ. Χορκχάιμερ, Τ. Αντόρνο κ.ά.

ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΗ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ

Σεμινάριο - ΦΓ 361.1

Ανδρέας Λέμπεντεφ

ΠΛΑΤΩΝ: ΦΑΙΔΩΝ

Σεμινάριο - ΦΓ 364.2

Χλόη Μπάλλα

Οι τελευταίες στιγμές της ζωής του Σωκράτη δίνουν αφορμή στον Πλάτωνα για να εισαγάγει μια σειρά από σημαντικά φιλοσοφικά ζητήματα, όπως: η σχέση ψυχής και σώματος, η αθανασία της ψυχής, το αντικείμενο της γνώσης (η «θεωρία των Ιδεών»), το νόημα της μελέτης του φυσικού κόσμου, αλλά και ο ρόλος της ίδιας της φιλοσοφίας, που στο συγκεκριμένο κείμενο ορίζεται ως *μελέτη θανάτου*.

Βασική βιβλιογραφία:

- D. Bostock, *Plato's Phaedo*. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1986.
D. Gallor, *Plato. Phaedo*. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1975.

ΠΛΑΤΩΝ, ΓΟΡΓΙΑΣ

Σεμινάριο - ΦΓ 364.3

Γιώργος Καραμανώλης

Ο πλατωνικός διάλογος *Γοργίας* θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως η υπεράσπιση της αρετής ως οδηγού για την ευτυχία απέναντι στην άποψη ότι το μεγαλύτερο όφελος προσφέρει η υπεροχή του

δικαίου του ισχυροτέρου. Ο *Γοργίας* ασχολείται δηλαδή με την θεμελίωση της ηθικής αρετής και την σχέση της με την ανθρώπινη ευτυχία. Το γεγονός ότι ο διάλογος φέρει το όνομα του περίφημου σοφιστή Γοργία μας προϊδεάζει ότι συζητείται επίσης η φύση και η δύναμη του λόγου και της πειθούς και το αν και πώς αυτή σχετίζεται με την αρετή. Το σεμινάριο θα εξετάσει τον διάλογο από το πρωτότυπο και θα περιλαμβάνει εβδομαδιαίες εργασίες στο σπίτι και παρουσιάσεις. Η κριτική έκδοση του κειμένου είναι του J. Burnet, *Platonis Opera*, Oxford 1903, vol. 3. Χρήσιμα εισαγωγικά έργα στη σκέψη του Πλάτωνα είναι τα εξής: Th. Slezak, *Διαβάζοντας τον Πλάτωνα*, Θεσ/νίκη 2005 (μτφρ. από το γερμανικά Π. Κοτζιά), A.E. Taylor, *Πλάτων. Ο άνθρωπος και το έργο του*, Αθήνα 1992 (μτφρ. από το αγγλικά Ι. Αρζόγλου)

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΠΟΙΗΣΗ. ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΜΗΡΟ ΕΩΣ ΤΟΝ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

Σεμινάριο - ΦΓ 365.1

Συλβάνα Χρυσασκοπούλου

ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ: ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ
ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟΣ

Σεμινάριο - ΦΓ 376.1

Σταυρούλα Τσινόρεμα

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΣ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ

Σεμινάριο - ΦΓ 376.2

Σπύρος Τέγος

Ο κοινός παρονομαστής των διαφορετικών ρευμάτων που αναπτύχθηκαν στο εσωτερικό του ευρωπαϊκού διαφωτισμού θεωρήθηκε η κριτική της θεολογίας, της θρησκείας και των οργανωμένων θρησκειών. Στα πλαίσια του δεύτερου σκέλους του σεμιναρίου περί ευρωπαϊκού διαφωτισμού θα εξεταστεί αυτό που συνήθως παραβλέπεται, δηλαδή οι θεολογικές καταβολές του ευρωπαϊκού διαφωτισμού και ο τρόπος που σημαντικοί φιλόσοφοι του Διαφωτισμού επαναδιαπραγματεύτηκαν τη θέση της θρησκείας «εντός των ορίων του Λόγου». Θα εξεταστούν επίσης οι θεολογικές διαμάχες, κυρίως ανάμεσα σε προτεσταντισμό και καθολικισμό αλλά και μεταξύ ρευμάτων του προτεσταντισμού, τα θεωρητικά διακυβευόμενα των οποίων ενσωματώνονται στο πλαίσιο των ηθικών και πολιτικών φιλοσοφιών της περιόδου και για την ακύρωση των οποίων διαμορφώθηκαν σημαντικές έννοιες της ηθικής φιλοσοφίας του Διαφωτισμού από την ανεκτικότητα(Λοκ) μέχρι τον αμερόληπτο θεατή (Α. Σμιθ). Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην άνθηση της έννοιας της φυσικής θρησκείας καθώς και στην κριτική της από τον Χιουμ στα πλαίσια των *Διαλόγων περί φυσικής θρησκείας* και της *Φυσικής ιστορίας της θρησκείας*.

Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Σεμινάριο - ΦΓ 384.1

Αικατερίνη Μπαντινάκη

Σε αυτό το σεμινάριο θα εξετάσουμε κάποια από τα βασικά ζητήματα στο χώρο της βιοηθικής με στόχο να εντοπίσουμε και να κρίνουμε τις ηθικές αρχές που διέπουν τη σύγχρονη επιστημονική έρευνα - συγκεκριμένα την αξία την οποία αυτή αποδίδει στη ζωή και τα δικαιώματα τα οποία αναγνωρίζει στις εν ζωή οντότητες.

Βασικά Κείμενα

Γ. Κουμάντος: Προβλήματα Βιοηθικής.

J. Harris (ed.): Bioethics.

ΔΙΑΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ

Τ Μ Η Μ Α
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2007-2008

ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΩΡΙΑΣ & ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ II	Παράδοση (Υ) – ΚΨΑ 051
Δέσποινα Σταματοπούλου	<i>Πέμπτη 17:30-20:30, Δ3</i>
Κύριες θεματικές που θα εξεταστούν είναι: εισαγωγή στην μεθοδολογία της έρευνας στην ψυχολογία, και θεματικές της κοινωνικής ψυχολογία, της προσωπικότητας και της κλινικής ψυχολογίας.	
ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΟΜΑΔΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	Παράδοση - ΚΨΒ 160
Τηλέμαχος Ιατρίδης	<i>Δευτέρα 14:30-17:30, Δ2-B</i>
Εξετάζεται η ταυτότητα ως φαινόμενο που συγκροτείται και κατανοείται στα πλαίσια συγκεκριμένων σχέσεων μεταξύ κοινωνικών ομάδων. Θεωρητικά έμφαση δίνεται στη θεωρία της κοινωνικής ταυτότητας και στη θεωρία της αυτο-κατηγοριοποίησης, ενώ εξετάζονται επίσης σύγχρονες κριτικές προσεγγίσεις στις θεωρίες της ταυτότητας. Ενδεικτικά εμπειρικά πεδία με αφορμή τα οποία εισάγονται οι παραπάνω έννοιες: έμφυλες σχέσεις· κοινωνικές τάξεις· έθνη-κράτη και μετανάστευση. <u>Προτεινόμενα συγγράμματα:</u> Wetherell, M. (επιμελ.) <i>Ταυτότητες, ομάδες και κοινωνικά ζητήματα</i> . Αθήνα: Μεταίχμιο, 2004. Χρυσοχόου, Ξ. <i>Πολυπολιτισμική πραγματικότητα</i> . Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2005..	
ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΘΕΩΡΙΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	Παράδοση - ΚΨΒ 051
Ελένη Βιταλάκη	<i>Παρασκευή 14:30-17:30, Δ3</i>
ΜΟΝΤΕΛΑ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	Σεμινάριο - ΚΨΓ 351
Δέσποινα Σταματοπούλου	<i>Παρασκευή 11:30-14:30, Σ2</i>
Θα μελετηθεί η ανάπτυξη της συμβολικής επικοινωνίας μέσω αυτοτελών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την αισθητική συμπεριφορά και ανάπτυξη. Θα αναπτυχθεί η εισφορά της αναπτυξιακής ψυχολογίας και έρευνας σε αυτήν την συγκεκριμένη περιοχή η οποία θα επικεντρώνει τόσο στην αισθητική δημιουργία (π.χ., ζωγραφική, δημιουργική γραφή-αφήγηση και λογοτεχνία), όσο και στην αισθητική απόλαυση και κατανόηση έργων τέχνης.	
Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΔΙΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ	Σεμινάριο - ΚΨΑ 350
Βασιλική Τσούρτου	<i>Τρίτη 11:30-14:30, Σ1</i>
Σύμφωνα με τον Trevarthen (1992), τα ανθρώπινα βρέφη διαθέτουν ένα περίπλοκο και οργανωμένο επικοινωνιακό σύστημα συγκινησιακών εκφράσεων. Η θεωρία του για την έμφυτη δι-υποκειμενικότητα του Νου πηγάζει από την έννοια του δυνητικού άλλου που είχε προταθεί από τον Bråten ως μία διττή εγκεφαλική αναπαράσταση του εαυτού – άλλου. Η αντίληψη, η κίνηση και η συγκίνηση φαίνεται να	

διαπλέκονται προκειμένου να αναδυθεί ένας εαυτός που, ορμώμενος από ένα έμφυτο κίνητρο για επικοινωνία με τους σημαντικούς άλλους σε δυαδικά ή τριαδικά πλαίσια, βιώνει εξαρχής την ανάγκη να μοιραστεί ρυθμικές κινήσεις, συναισθήματα και προθέσεις. Στο σεμινάριο θα επιχειρηθεί μία διεπιστημονική προσέγγιση της θεωρίας της Διυποκειμενικότητας που θα πλαισιωθεί με ευρήματα από το χώρο της βρεφικής και αναπτυξιακής ψυχολογίας, καθώς και της νευροψυχολογίας.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

-Båtten, S. (1998). *Intersubjective communication and emotion in early ontogeny*. Cambridge, UK.

-Hobson, P. (2006). *Το λίκνο της σκέψης*. Αθήνα: Παπαζήσης.

-Nadel, J., & Butterworth, G. (1999) (Eds.). *Imitation in Infancy*. Cambridge: Cambridge University Press.

-Stern, D. (1987). *The interpersonal world of the infant*. NY: Basic Books.

-Trevarthen, C. (1992). Πώς και γιατί επικοινωνούν τα βρέφη. Στο Γ.

Κουγιουμουτζάκης (Επ. Έκδ.), *Πρόσδος στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία των πρώτων χρόνων*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης

-Wallon, H. (1946c/1990). *Matérialisme dialectique et psychologie*. In H. Wallon, *Psychologie et dialectique* (pp. 128–139). Paris: Messidor/Éditions Sociales.

Αξιολόγηση των φοιτητών: οι φοιτητές εξετάζονται α) μέσα από την προφορική παρουσίαση μίας εργασίας με θέμα της δικής τους επιλογής που άπτεται της θεωρίας της διυποκειμενικότητας και β) μέσα από τη γραπτή εργασία τους πάνω σ' αυτό το θέμα, την οποία γράφουν σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα συγγραφής ενός επιστημονικού άρθρου. Οι φοιτητές αξιολογούνται ως προς την ικανότητά τους να διεξάγουν βιβλιογραφική έρευνα, να κατανοούν τη μεθοδολογία έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες και να συγγράφουν μία σύντομη και περιεκτική εργασία με επιστημονικό τρόπο.

Κριτήρια Συμμετοχής στο Σεμινάριο: για τη συμμετοχή στο σεμινάριο απαιτείται η επαρκής γνώση της αγγλικής γλώσσας, καθώς και βασικές γνώσεις αναπτυξιακής ψυχολογίας από προηγούμενη συμμετοχή σε αντίστοιχα εισαγωγικά μαθήματα.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

Σεμινάριο - ΚΨΒ 381

Τηλέμαχος Ιατρίδης

Τρίτη 14:30-17:30,

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

Αντικείμενο του σεμιναρίου είναι οι κοινωνικές αναπαραστάσεις ως τρόποι κοινωνικής σκέψης στις νεωτερικές κοινωνίες. Εξετάζεται αναλυτικά το πρωτότυπο έργο του Moscovici πάνω στις κοινωνικές αναπαραστάσεις της ψυχανάλυσης και, επιπλέον, διερευνάται η σχέση μεταξύ επιστημονικής ψυχολογίας και κοινωνικών αναπαραστάσεων της ψυχολογίας.

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΣΚΕΨΗΣ

Σεμινάριο - ΚΨΒ 352

Ελένη Βιταλάκη

Τρίτη 17:30-20:30

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

Παράδοση (Υ) - ΚΚΑ 110

Αντώνης Γεωργούλας

Παρασκευή 8:30-11:30, Δ3-7Α

Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στο έργο των θεμελιωτών της κοινωνιολογίας (Σπένσερ, Μαρξ, Παρέτο, Βέμπερ, Ντυρκάιμ). Είναι οργανωμένο σε τρεις κύριες θεματικές:

1^ο/ στις σχέσεις της κοινωνιολογίας με τη φιλοσοφική ανθρωπολογία,

2^ο/ στις μεθοδολογικές προτάσεις των θεμελιωτών της κοινωνιολογίας

3^ο/ στις κοινωνικές θεωρίες των προηγούμενων στοχαστών

Προτεινόμενα συγγράμματα:

A. Γεωργούλας, *Το πρόταγμα της ισότητας και η γένεση της κοινωνιολογίας*, Αθήνα, Τόπος, 2008.

R. Aron, *Η εξέλιξη της κοινωνιολογικής σκέψης*, Αθήνα, Γνώση, 1991.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	Παράδοση (Υ*) - ΚΕΑ 200
Αντώνης Γεωργούλας / Γιώργος Νικολακάκης	Πέμπτη 8:30-11:30, Δ3-7Α
	*[Παρακολουθείται από τους φοιτητές του 4 ^{ου} εξαμήνου και πάνω]
<p>Το μάθημα περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες 1. Κοινωνικές Επιστήμες και επιστημολογία 2. Οι φορείς και οι παράγοντες της γνώσης. 3. Τρόποι θεωρητικής γνώσης και κατασκευή του κοινωνικο-επιστημονικού αντικειμένου 4. Κοινωνικές επιστήμες και κοινωνικός κόσμος.</p> <p><u>Προτεινόμενα συγγράμματα:</u> Α. Γεωργούλας, <i>Πολιτικές της κοινωνικής θεωρίας: 1. Κοινωνικές δομές και κατηγορίες της σκέψης</i>, Gutenberg, 2006. Γ. Κουζέλης, Κ. Ψυχοπαίδης (επιμ.), <i>Επιστημολογία κοινωνικών επιστημών</i>, Νήσος, 1997.</p>	

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ	Παράδοση - ΚΚΑ 101
Αρης Τσαντηρόπουλος	Πέμπτη 17:30-20:30, Δ2-Β
<p>Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις μεθόδους, την ορολογία και τις έννοιες της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας. Με αναφορές στα κυριότερα πεδία της ανθρωπολογίας (συγγένεια, πολιτική ζωή, οικονομία, πολιτισμός, θρησκεία-τελετουργία) η κύρια θεματική των διαλέξεων θα επικεντρωθεί:</p> <p>α) στις ιστορικές καταβολές και διαμόρφωση της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, κατά τον 19^ο αι., σε αυτόνομο γνωστικό κλάδο, β) στις κύριες θεωρητικές σχολές (εξελικτισμός, λειτουργισμός και δομολειτουργισμός, πολιτισμική διάχυση, αμερικάνικη σχολή του «κουλτουραλισμού», δομισμός) όπως αυτές διαμορφώθηκαν ιστορικά στις τρεις κύριες «παραδόσεις», την αγγλική, την γαλλική και την αμερικάνικη.</p> <p><u>Προτεινόμενα συγγράμματα:</u> J.-P. Colley, <i>Στοιχεία Κοινωνικής και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας</i>, Αθήνα: Πλέθρον, 2005 Γκ. Λιένχαρντ, <i>Κοινωνική Ανθρωπολογία</i>, Αθήνα: Gutenberg.</p>	

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ: Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΔΟΜΟΠΟΙΗΣΗΣ	Παράδοση - ΚΚΑ 111
Νίκος Βαφέας	Δευτέρα 17:30-20:30, Δ2-Β
<p>Στο μάθημα θα επιχειρηθεί αρχικά μία εκτενής εισαγωγική επισκόπηση των επιμέρους θεωρητικών προσεγγίσεων της σύγχρονης κοινωνιολογίας, με βασικό κριτήριο την εννοιολογική διάσταση «δράσης» και «δομής». Στη συνέχεια, θα μελετηθεί ενδελεχώς η προσπάθεια του βρετανού στοχαστή Άντονι Γκίντενς να συνθέσει τις παραπάνω προσεγγίσεις σε ένα φιλόδοξο θεωρητικό εγχείρημα, που ο ίδιος θα αποκαλέσει «θεωρία της δομοποίησης», αλλά και να παράσχει ένα ενιαίο ερμηνευτικό σχήμα της παγκόσμιας ιστορίας, μέσω της ιστορικής του κοινωνιολογίας.</p> <p><u>Προτεινόμενα συγγράμματα:</u> Giddens, Anthony, <i>Κοινωνιολογία</i>, Αθήνα: Gutenberg, 2002. Craib, Ian, <i>Σύγχρονη κοινωνική θεωρία: Από τον Πάρσονς στον Χάμπερμας</i>, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 1998.</p>	

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	Παράδοση - ΚΚΑ 112
Απόστολος Πανταζής	Τρίτη 17:30-20:30, Σ2
<p>Σκοπός της παράδοσης είναι η εξοικείωση των φοιτητών/φοιτητριών με τα κύρια ζητήματα της φιλοσοφίας των κοινωνικών επιστημών. Τα ζητήματα αυτά είναι η σχέση φυσικών και κοινωνικών επιστημών, ο μεθοδολογικός ατομισμός και ολισμός, οι τύποι εξήγησης των κοινωνικών φαινομένων και οι αξιολογικές προϋποθέσεις των κοινωνικών επιστημών.</p> <p><u>Προτεινόμενα συγγράμματα:</u> Κουζέλης Γ./Ψυχοπαίδης Κ.(επιμ.), <i>Κείμενα επιστημολογίας των κοινωνικών επιστημών</i>, Νήσος, Αθήνα, 1996. Weber Max, <i>Δοκίμια επί της θεωρίας των κοινωνικών επιστημών</i>, Ε.Κ.Κ.Ε., Αθήνα, 1972.</p>	

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ	Σεμινάριο - ΚΚΓ 400
Κωνσταντίνος Καβουλάκος	<i>Πέμπτη 11:30-14:30, Σ1</i>
<p>Η κριτική του πολιτισμού ανήκει στην κλασική παράδοση της νεώτερης κοινωνικής φιλοσοφίας, μεγάλοι σταθμοί της οποίας αποτελούν μορφές όπως ο Ρουσό και ο Νίτσε. Στο σεμινάριο θα ξεκινήσουμε από αυτή την παράδοση για να εξετάσουμε ερωτήματα και λύσεις που προτάθηκαν σχετικά με την ανάπτυξη της πολιτισμικής διαδικασίας κατά τον 20^ο αιώνα. Συγκεκριμένα θα επιχειρήσουμε να αποσαφηνίσουμε τη διαφορά μεταξύ απαισιόδοξων κριτικών του πολιτισμού και κριτικών που στρέφουν την προσοχή τους στην πράξη και στην επαναστατική αλλαγή της κοινωνίας. Στο επίκεντρο της προσοχής μας θα βρεθεί η ίδια η έννοια του πολιτισμού και ο διαφαινόμενος διχασμός μεταξύ οικονομικής-τεχνικής ανάπτυξης και ηθικής-αισθητικής καλλιέργειας, μεταξύ τεχνικού πολιτισμού και κουλτούρας, ατομικισμού και κοινοτικών αξιών, ανταγωνιστικής συμπεριφοράς και αλληλεγγύης, όπως τον συναντάμε στη νεωτερική κοινωνία. Ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των φοιτητών/τριών, στο σεμινάριο θα δοθεί η ευκαιρία να συζητηθούν κείμενα των: Γκ. Ζίμελ, Γκ. Λούκατς, Ζ. Φρόυντ, Μ. Χορκχάιμερ, Τ. Αντόρνο κ.ά.</p>	

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ	Παράδοση – ΚΚΓ 106
Ήβη Δασκαλάκη	<i>Τετάρτη 11:30-14:30, Σ1</i>
<p>Η ερμηνευτική ανθρωπολογία εντάσσεται στο ευρύτερο θεωρητικό ρεύμα της συμβολικής ανθρωπολογίας. Με σημείο αναφοράς το έργο του C. Geertz, το μάθημα εστιάζει στη συμβολή της ερμηνευτικής προσέγγισης στην ανθρωπολογική θεωρία και την εθνογραφική μέθοδο. Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με τους βασικούς όρους και έννοιες της ερμηνευτικής/συμβολικής ανθρωπολογίας. Σε αυτό το πλαίσιο, αρχικά αναλύεται η έννοια του πολιτισμού ως σύστημα νοημάτων και ερμηνεία συμβόλων και παρουσιάζεται η θεωρία της συμβολικής δράσης. Επίσης, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην έννοια της «πυκνής περιγραφής» στην εθνογραφική προσέγγιση. Παράλληλα, η οπτική του Geertz για τον πολιτισμό αντιπαραβάλλεται με την οπτική ενός άλλου σημαντικού εκπροσώπου της συμβολικής ανθρωπολογίας, του Marshall Sahlins. Τέλος, παρουσιάζονται οι βασικές κριτικές που κινούνται στην κατεύθυνση της αμφισβήτησης του ρεύματος της συμβολικής ανθρωπολογίας.</p> <p><u>Προτεινόμενα συγγράμματα:</u> Clifford Geertz. <i>Η ερμηνεία των πολιτισμών</i>, Αλεξάνδρεια 2003 Marshall Sahlins. <i>Πολιτισμός και Πρακτικός Λόγος</i>, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου 2003</p>	

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΝΗΜΗ: ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ	Σεμινάριο - ΚΚΓ 440
Άρης Τσαντηρόπουλος	<i>Παρασκευή 17:30-20:30, Σ1</i>
<p>Αντικείμενο του σεμιναρίου είναι ο ρόλος της κοινωνικής μνήμης στη σύγχρονη κοινωνία. Οι κύριες θεματικές ενότητές του είναι δύο. Η πρώτη επικεντρώνεται στις κύριες θεωρητικές προσεγγίσεις διαμόρφωσης της συλλογικής μνήμης (και λήθης) ως τρόποι με τους οποίους άτομα, ομάδες ή κοινότητες νοηματοδοτούν το παρελθόν, τη σύγχρονη ταυτότητά τους και τον κόσμο. Στη δεύτερη θεματική ενότητα θα εξεταστούν επιμέρους ζητήματα που αφορούν στη συγκρότηση και μεταβίβαση της κοινωνικής μνήμης: η βιογραφία, η μνήμη και μεταβίβαση του τραύματος, οι εθνοτικές ή κοινωνικές ταυτότητες και η διαχείριση του ιστορικού παρελθόντος, οι «τόποι» παραγωγής κοινωνικής μνήμης (μνημεία, μουσεία κ.λπ.), η λαϊκή παράδοση κ.λπ.</p>	

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ	Σεμινάριο - ΚΚΓ 430
--	---------------------

Νίκος ΒαφέαςΤρίτη 14:30-17:30,
Αίθουσα Βιβλ/κης 5

Στο σεμινάριο θα συζητηθούν κείμενα που αφορούν το αντικείμενο και τη μέθοδο δύο κλάδων των κοινωνικών επιστημών, της Ιστορικής και της Πολιτικής Κοινωνιολογίας, οι οποίοι γνωρίζουν ραγδαία ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια. Σε γενικές γραμμές, η Ιστορική Κοινωνιολογία επικεντρώνει το ενδιαφέρον της σε ζητήματα που αφορούν στην ανάπτυξη και τη λειτουργία του σύγχρονου κόσμου, χρησιμοποιώντας πραγματολογικό υλικό το οποίο δανείζεται από την επιστήμη της Ιστορίας, ενώ η Πολιτική Κοινωνιολογία φιλοδοξεί, μέσα από μία διεπιστημονική ουσιαστικά προσέγγιση, να παράσχει μία κοινωνιολογική «ανάγνωση» του Πολιτικού φαινομένου. Στο σεμινάριο θα προτιμηθούν φοιτητές/φοιτήτριες που έχουν περάσει με επιτυχία τα υποχρεωτικά κοινωνιολογικά μαθήματα του τμήματος ενώ απαραίτητη κρίνεται και η γνώση της αγγλικής γλώσσας.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Σεμινάριο- ΚΚΒ 420

Αντώνης Ασρινάκης

Παρασκευή 17:30-20:30, Δ2-Α

ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Σεμινάριο - ΚΕΑ 517

Απόστολος ΠανταζήςΤρίτη 14:30-17:30, ΑΙΘΟΥΣΑ
ΒΙΒΛ/ΚΗΣ 4

Στο σεμινάριο θα εξετασθούν τα σημαντικότερα κλασικά κείμενα της επιστημολογίας των κοινωνικών επιστημών. Θα δοθεί έμφαση σε τέσσερα επιστημολογικά μοντέλα εξήγησης των κοινωνικών φαινομένων (α) της «κριτικής κοινωνικής θεωρίας» (Jürgen Habermas), (β) του «κριτικού ορθολογισμού» (Karl Popper), (γ) της «διαλεκτικής μεθόδου» (Karl Marx) και (δ) της «κατανοούσας κοινωνιολογίας» (Max Weber).

ΒιβλιογραφίαΚουζέλης Γ./Ψυχοπαίδης Κ.(επιμ.), *Κείμενα επιστημολογίας των κοινωνικών επιστημών*, Νήσος, Αθήνα, 1996.Weber Max, *Δοκίμια επί της θεωρίας των κοινωνικών επιστημών*, Ε.Κ.Κ.Ε., Αθήνα, 1972.

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Σεμινάριο - ΚΚΑ 420

Ήβη Δασκαλάκη

Τρίτη 14:30-17:30, Σ2

Στο σεμινάριο αυτό θα εργαστούμε πάνω σε αγγλικά βιβλία και άρθρα που αφορούν πρόσφατες ανθρωπολογικές μελέτες για την παιδική ηλικία. Με βάση τις μελέτες αυτές θα εξετάσουμε θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα που αναδεικνύουν τις πολιτισμικές διαστάσεις της παιδικής ηλικίας. Κεντρικά θέματα που θα μας απασχολήσουν είναι:

- Οι βασικές αρχές της ανθρωπολογίας της παιδικής ηλικίας
- Η εθνογραφία ως μέθοδος για τη μελέτη της παιδικής ηλικίας
- Η ηθική δεοντολογία στην ανθρωπολογική έρευνα με τα παιδιά.

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΙΣ ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ ΤΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σεμινάριο - ΚΜΑ 550

Σταματίνα Κακλαμάνη

Παρασκευή 14:30-17:30, Σ1

Στο πλαίσιο του σεμιναρίου προβλέπεται η επισκόπηση των ποσοτικών μεθόδων κοινωνικής έρευνας και εργασίες σχετικών εφαρμογών (ενδεικτικά αναφέρονται: ανάλυση κειμένων, επεξεργασία και ανάλυση στατιστικών πινάκων, δόμηση ερωτηματολογίου έρευνας, κωδικογράφηση και επεξεργασία ερευνητικών δεδομένων, σύντομη παρουσίαση στατιστικών πακέτων).

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	Άσκηση – ΚΠΒ 002
<p>Αναστασάκη , Ζερβουδάκη, Καρίμαλη, Λουλαδάκη, Παρασκευαΐδη,</p>	
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ	Παράδοση - ΚΠΒ 020
<p>Στέλλα Κουτσουράκη</p>	<p><i>Παρασκευή 17:30-20:30, Δ3-7Α</i></p>
<p>Σκοπός του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές γνώσεις σχετικά με τις βασικές λειτουργίες της σχολικής τάξης, να συνειδητοποιήσουν της πολλαπλότητα των παραγόντων που διέπουν την εκπαιδευτική-διδακτική διαδικασία και να κατανοήσουν τους παράγοντες που καθορίζουν την αποτελεσματική εκπαιδευτική-παιδαγωγική λειτουργία της και τις παραμέτρους που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε θέματα οργάνωσης και ορθής διαχείρισης τόσο του χώρου και του χρόνου, όσο και των διαπροσωπικών σχέσεων και της επικοινωνίας μαθητών και εκπαιδευτικών.</p> <p><u>Αξιολόγηση:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Γραπτή εξέταση. • Περιορισμένος αριθμός απαλλακτικών εργασιών, οι οποίες παρουσιάζονται στην τάξη, με την υποστήριξη διαφανειών. <p>Σημ.: Όσοι/ες επιθυμούν να αναλάβουν απαλλακτική εργασία θα πρέπει να παρακολουθήσουν υποχρεωτικά μια παράδοση, στο πλαίσιο του συγκεκριμένου μαθήματος, σχετική με την εκπόνηση και συγγραφή της.</p>	
<p>Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟΝ ΟΘΩΜΑΝΙΚΟ ΧΩΡΟ: ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (19^{ος} αι -1922)</p>	<p>Παράδοση - ΚΠΑ 031</p>
<p>Αικατερίνη Δαλακούρα</p>	<p><i>Τρίτη 11:30-14:30, Δ2-Β</i></p>
<p>Σκοπός του μαθήματος είναι: α) η αναλυτική παρουσίαση της εκπαίδευσης των γυναικών ως θεσμού στο πλαίσιο των ελληνικών κοινοτήτων του οθωμανικού χώρου και β) η κατανόηση της κοινωνικο-ιδεολογικής και εθνικο-πολιτικής λειτουργίας της γυναικείας εκπαίδευσης στο εν λόγω ιστορικό πλαίσιο.</p> <p>Περιεχόμενα: <i>Εισαγωγικά</i> συζητούνται θέματα ορολογίας και ιστορικού πλαισίου (millet/κοινότητα/ες, ελληνικές/ελληνορθόδοξες κοινότητες, Τανζιμάτ, Εθνικοί/Κοινοτικοί Κανονισμοί, Νεοελληνικός Διαφωτισμός, εθνοτισμός/εθνικισμός, ελληνοθωμανισμός, πατριαρχία). <i>Στη συνέχεια</i>, παρουσιάζονται η <i>εξέλιξη του εκπαιδευτικού δικτύου των θηλέων, η οργάνωση του εκπαιδευτικού τους συστήματος</i> (τύποι σχολείων, βαθμίδες εκπαίδευσης, κατευθύνσεις σπουδών, περιεχόμενα μάθησης), το <i>σύστημα διοίκησης και εποπτείας</i> (κοινοτική διοίκηση, εσωτερική διεύθυνση) σε συνάρτηση με το ιστορικό πλαίσιο, προκειμένου να διερμηνευτούν η πορεία της ανάπτυξης της γυναικείας εκπαίδευσης και ο εκπαιδευτικός της προσανατολισμός. Το <i>ιδεολογικό περιεχόμενο της γυναικείας εκπαίδευσης και ο κοινωνικο-εθνικός της ρόλος</i> παρουσιάζονται αναλυτικότερα μέσα από την προσέγγιση του περιεχομένου των σπουδών, του δημόσιου εκπαιδευτικού λόγου που αρθρώνεται, σε σύνδεση με τις ιδεολογικές και εθνοκοινοτικές αλλαγές στο χώρο των κοινοτήτων και του οθωμανικού κράτους. (εθνοτισμός-εθνικισμός, μεγαλοϊδεατισμός, αλυτρωτισμός, εθνικοί ανταγωνισμοί, συλλογική δραστηριότητα).</p> <p>Η αξιολόγηση θα γίνει με γραπτή ή προφορική εξέταση.</p> <p><u>Προτεινόμενα συγγράμματα</u> Βούρη, Σ., <i>Εκπαίδευση και εθνικισμός στα Βαλκάνια - η περίπτωση της βορειοδυτικής Μακεδονίας 1870-1903</i>, Παρασκήνιο, Αθήνα 1992. Δαλακούρα, Ι. Κ. 2008. <i>Η εκπαίδευση των γυναικών στις ελληνικές κοινότητες της οθωμανικής αυτοκρατορίας (19^{ος} αι- 1922). Κοινωνικοποίηση στα πρότυπα της πατριαρχίας και του εθνικισμού</i>. Αθήνα: Gutenberg. Ιορδάνογλου, Κ. Α., <i>Το Εθνικόν Ιωακείμειον Παρθεναγωγείον Κωνσταντινουπόλεως 1882-1988</i>, Ι.Μ.Χ.Α., Θεσσαλονίκη 1989.</p>	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	Παράδοση - ΚΠΑ 040

Ελένη Κατσαρού

Δευτέρα 11:30-14:30, Δ2-B

Θα εξεταστούν θέματα που αφορούν διάφορες πτυχές του θέματος: αρχικά θα διασαφηνιστεί η έννοια και το περιεχόμενο του όρου και θα αναφερθούν τα είδη και οι μορφές της εκπαιδευτικής αξιολόγησης. Στη συνέχεια θα γίνει αναφορά στις τάσεις και του φορείς αξιολόγησης διεθνώς και ειδικότερα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα εστιάσουμε στην αξιολόγηση της σχολικής μονάδας (εξωτερική και εσωτερική αξιολόγηση). Θα συζητήσουμε θέματα αξιολόγησης του έργου του εκπαιδευτικού και της εκπαίδευσής του (αρχική και ενδοϋπηρεσιακή). Τέλος, θα φτάσουμε σε ζητήματα αξιολόγησης του μαθητή με παραδοσιακές και εναλλακτικές μεθόδους. Οι παραδόσεις θα ολοκληρωθούν με θέματα αξιολόγησης του εκπαιδευτικού υλικού (κριτήρια και τρόποι αξιολόγησης).

Προτεινόμενα συγγράμματα

Κωνσταντίνου, Χ. (2000). *Η αξιολόγηση της επίδοσης του μαθητή ως παιδαγωγική λογική και σχολική πρακτική*. Αθήνα: Gutenberg.

Bonniol, J. & Vial, M. (2007). *Τα μοντέλα της αξιολόγησης* (μτφρ. Η. Παπαδημητρίου, Ζ. Πολυμεροπούλου και Γ. Στεργίου). Αθήνα: Μεταίχμιο.

MacBeath, J., Schratz, M., Meuret, D. & Jacobsen, L. (2005). *Η αυτοαξιολόγηση στο ευρωπαϊκό σχολείο. Πώς άλλαξαν όλα* (μτφρ. Μαρία Δεληγιάννη). Αθήνα: Μεταίχμιο.

ΘΕΩΡΙΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ-ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Παράδοση - ΚΠΑ 001

Καλλιόπη Πηγιάκη

Παρασκευή 14:30- 17:30, Δ2-B

Εξετάζεται αρχικά το ερώτημα τι είναι παιδαγωγική θεωρία. Εξετάζεται εν συντομία η πορεία θεωριών της Παιδείας από την αριστοκρατική αντίληψη για την εκπαίδευση για λίγους μέχρι την εκπαίδευση με κέντρο τον μαθητή και δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη θεωρία του John Dewey για τον εκδημοκρατισμό της εκπαίδευσης και στη σύγχρονη κριτική – χειραφετική θεωρία της εκπαίδευσης. Εξετάζεται ο ρόλος του εκπαιδευτικού, η διάσταση μεταξύ παιδαγωγικής θεωρίας και πράξης, ο τρόπος σύνδεσης της παιδαγωγικής έρευνας με το σχολικό αναλυτικό πρόγραμμα, ο τρόπος μετασχηματισμού των σχολείων σε δημοκρατικές κοινότητες επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών και παραγωγής γνώσης.

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

Π. Πηγιάκη, 2006, *Δημοκρατική – Κριτική Εκπαιδευτική Καινοτομία*, Ελληνικά Γράμματα. Αθήνα

Carr, W & St. Kemmis, μετφρ. Αλ. Λαμπράκη - Παγανού κ. ά., *Για μια κριτική εκπαιδευτική θεωρία: Εκπαίδευση, γνώση και έρευνα δράσης*, 1997, Εκδόσεις Κώδικας, Αθήνα.

ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Παράδοση - ΚΠΒ 001

Αγγελική Καψάσκη

Τρίτη 17:30-20:30, Δ2-Γ

Στόχος του μαθήματος είναι να γίνει κατανοητό ότι την εποχή της παγκοσμιοποίησης πολλές φορές αυτό που συμβαίνει έξω από τα όρια του έθνους –κράτους είναι πιο σημαντικό για την εκπαίδευση από αυτό που συμβαίνει μέσα στα όριά του ή μέσα στο σχολείο .

Μετά την παρουσίαση βασικών θεωρητικών προσεγγίσεων των εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων, θα επικεντρωθούμε στη σχέση παγκοσμιοποίησης και εκπαίδευσης, προσεγγίζοντας εννοιολογικά το φαινόμενο της Παγκοσμιοποίησης, αναλύοντας και διερευνώντας τις επιρροές της στην εκπαιδευτική πολιτική και τις εκπαιδευτικές πρακτικές. Για το σκοπό αυτό θα μελετήσουμε ζητήματα που απασχόλησαν τους Διεθνείς Οργανισμούς και την εκπαιδευτική πολιτική των δυτικών χωρών όπως ΗΠΑ και χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης την εποχή της παγκοσμιοποίησης ή αλλιώς της ύστερης νεωτερικότητας δηλαδή από τα μέσα της δεκαετίας του '70 και μετά . Επίσης θα εξετάσουμε βασικά μεταρρυθμιστικά επεισόδια στην Ελλάδα από την δεκαετία του '80 και εξής σε σύγκριση με το Διεθνή εκπαιδευτικό λόγο και τις μεταρρυθμίσεις στις Δυτικές χώρες. **Συγκεκριμένα θα εξετάσουμε τα παρακάτω θέματα**

- Ο ρόλος των Υπερεθνικών Οργανισμών στην παγκοσμιοποίηση της εκπαιδευτικής πολιτικής και η διαμόρφωση διεθνούς εκπαιδευτικού λόγου .
- Το παράδειγμα της Παγκόσμια Τράπεζας, και της ΟΥΝΕΣΚΟ : επιδράσεις στην ελληνική εκπαιδευτική πολιτική.
- Η Κοινωνία της Γνώσης, η Στρατηγική της Λισαβόνας και οι ενδοεθνικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην εκπαίδευση και την κατάρτιση.
- Η διευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Οι διαδικασίες της Μπολόνας και της Κοπεγχάγης και οι επιδράσεις στην μεταρρύθμιση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΑΕΙ-

ΤΕΙ) στην Ελλάδα.

- Παγκοσμιοποίηση και οι επιπτώσεις στους εκπαιδευτικούς.
- Υπερεθνικοί οργανισμοί και συγκριτικές έρευνες αξιολόγησης μαθητικών επιδόσεων (ΟΟΣΑ/PISA). Η θέσπιση παγκόσμιων δεικτών και οι αντιδράσεις στην πολιτική χρήση των ερευνών αξιολόγησης.

Τέλος θα μας απασχολήσει το ζήτημα της σχέσης μεταξύ υπερεθνικών πολιτικών και εθνικών πολιτικών στην εκπαίδευση την εποχή της παγκοσμιοποίησης καθώς και η δυνατότητα «αυτοχθονοποίησης» του διεθνούς εκπαιδευτικού λόγου και των πολιτικών σε αντιπαράθεση με το ενδεχόμενο της οριστικής αποδυνάμωσης και του τέλους των εθνικών πολιτικών .

Προτεινόμενα εγχειρίδια :

Ζμας Αριστοτ. *Παγκοσμιοποίηση και εκπαιδευτική Πολιτική*, Μεταίχμιο, 2007

Νικολακάκη, Μ. (επιμ) *Παγκοσμιοποίηση, Τεχνολογία και Παιδεία στη Νέα Κοσμόπολη*, Αθήνα, Ατραπός, (2004)

Ματθαίου Δ. *Η εκπαίδευση απέναντι στις προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα Νέες ορίζουσες και προοπτικές*, Λιβάνης, Αθήνα, 2002

Γράβαρης, Δ. Παπαδάκης Ν.επιμ. *Εκπαίδευση και Εκπαιδευτική Πολιτική Μεταξύ κράτους και αγοράς*, Σαββάλας, 2005.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ
ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΣΤΟΝ 19^ο ΑΙΩΝΑ

Σεμινάριο - ΚΠΓ 335

Αικατερίνη Δαλακούρα

Δευτέρα 11:30-14:30, Σ1

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές/τριες τη λειτουργία της εκπαίδευσης ως πολιτισμικού φαινομένου. *Ειδικότερα στόχοι* είναι: α) να γνωρίσουν τη συγγραφική/εκδοτική δραστηριότητα των γυναικών εκπαιδευτικών στο πλαίσιο της γενικότερης εκδοτικής κουλτούρας του ελληνισμού της οθωμανικής αυτοκρατορίας κατά το 19^ο αιώνα, β) να συνδέσουν τη δραστηριότητα αυτή με το ιδεολογικό, κοινωνικό και εθνικοπολιτικό ιστορικό πλαίσιο και γ) να διερευνήσουν τη σχέση της με τη συγκρότηση της συλλογικής γυναικείας ταυτότητας στον εν λόγω χώρο και χρόνο.

Το μάθημα διαρθρώνεται σε 2 κύκλους: α) εισηγήσεις, β) εκπόνηση-παρουσίαση εργασιών. α) *Οι εισηγήσεις* αφορούν στην παρουσίαση του ιστορικού και πολιτισμικού πλαισίου. Ειδικότερα: 1) Εστιάζονται στην παρουσίαση της πνευματικής/πολιτιστικής κίνησης και της ιδεολογικής συγκρότησης του χώρου των κοινοτήτων θα παρουσιαστεί και θα συζητηθεί το εύρος, το είδος και ο σκοπός των ελληνικών εκδόσεων και τα λογοτεχνικά ρεύματα της περιόδου, οι απαρχές της γυναικείας συγγραφικής/εκδοτικής δραστηριότητας και η εμφάνιση των πρώτων επωνύμων διδασκαλισμών, σε συνάρτηση με το ιδεολογικό πλαίσιο για τη θεμιτή γυναικεία δραστηριότητα, τον εθνοτικό/εθνικό χαρακτήρα των κοινοτήτων και τις συνδεδεμένες με αυτόν κοινωνικές και εθνικοπολιτικές τους επιδιώξεις. β) *Οι εργασίες* θα είναι ατομικές ή ομαδικές και θα αφορούν στη μελέτη δεδομένων πρωτογενών και δευτερογενών πηγών με στόχο να εξαχθούν στοιχεία για το διερευνούμενο θέμα και να σκιαγραφηθεί μέσα από τη συνολική παρουσίαση των εργασιών η εξέλιξη της γυναικείας συγγραφικής δραστηριότητας, τα χαρακτηριστικά της και η σχέση της με το ιστορικό πλαίσιο.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΕΣ
ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Σεμινάριο - ΚΠΑ 341

Ελένη Κατσαρού

Πέμπτη 8:30-11:30, Σ1

Στο σεμινάριο αυτό θα εξηγήσουμε αρχικά τι σημαίνει ο όρος *γραμματισμός*. Στη συνέχεια θα σταθούμε κριτικά απέναντι στο ισχύον Αναλυτικό Πρόγραμμα της Νεοελληνικής Γλώσσας και τα αντίστοιχα σχολικά εγχειρίδια. Χρησιμοποιώντας ως ερευνητική μέθοδο την ανάλυση περιεχομένου θα προσπαθήσουμε να ανιχνεύσουμε σε αυτά στοιχεία γραμματισμού, όπου υπάρχουν. Ταυτόχρονα, θα προσπαθήσουμε να βρούμε τέτοια στοιχεία στη διδακτική πράξη με συμμετοχική παρατήρηση σε πραγματικές σχολικές τάξεις.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ

Σεμινάριο - ΚΠΑ 301

Καλλιόπη Πηγιάκη

Δευτέρα 14:30-17:30, Σ1

Εξετάζονται παιδαγωγικές θεωρίες σε σχέση με τον προβληματισμό για τις διαδικασίες και το

περιεχόμενο της οργανωμένης παροχής παιδείας. Τα θέματα διερεύνησης αφορούν στην προσωποκεντρική παιδαγωγική, στη συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού στο σχολείο, στην οργάνωση της διδασκαλίας σε στάδια, στο σχολείο εργασίας, στην αγωγή ως ελεύθερη ομαδική εργασία, στο σοσιαλιστικό σχολείο, στο ελεύθερο σχολείο, στη θεωρία της αποσχολοιοποίησης, στις θεωρίες των διδακτικών ταξινόμιών, στη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης, στη θεωρία της συναισθηματικής νοημοσύνης, στη θεωρία της κριτικής παιδαγωγικής. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε συγκεκριμένα σχολεία που λειτούργησαν ως εφαρμογή θεωριών, όπως το σχολείο του Decroly, της Montessori, το Σχολείο Εργασίας του Dewey, κλπ.

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

Σεμινάριο - ΚΠΒ 320

Στέλλα Κουτσοράκη

Δευτέρα 17:30-20:30, Δ2-Α

Σκοπός του σεμιναρίου είναι η γνωριμία των φοιτητών με σύγχρονα ζητήματα που απασχολούν τη σχολική παιδαγωγική, η συνειδητοποίηση των συνθηκών που επιβάλλουν τον εμπλουτισμό της διδασκαλίας με νέα γνωστικά αντικείμενα, η γνωριμία τους με τα περιεχόμενά τους και τους στόχους που υπηρετούν, η ενημέρωσή τους για το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και η εξοικείωσή τους με τις προσεγγίσεις και τους τρόπους που τα θέματα αυτά βρίσκουν εφαρμογή στη σχολική πράξη. Οι φοιτητές/τριες θα εκπονήσουν εργασίες που θα επιλέξουν από τους παρακάτω θεματικούς άξονες:

Θεματικοί άξονες:

Αγωγή για την Ειρήνη και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Αγωγή για το περιβάλλον

Αγωγή για τον Πολιτισμό

Πολυπολιτισμικές κοινωνίες και εκπαίδευση

Παιδαγωγική των ΑμΕΑ-Παιδαγωγική της ένταξης

Ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση-Ευρωπαϊκά προγράμματα

Η αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων από το σχολείο: θεσμικά μέτρα και πρακτικά ζητήματα εφαρμογής στη σχολική πράξη.

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Σεμινάριο - ΚΠΒ 303

Αγγελική Καψάσκη

Παρασκευή 17:30-20:30, Σ2

Στόχος του σεμιναρίου είναι να βοηθήσει τους φοιτητές να ασκηθούν στο σχεδιασμό της διδασκαλίας και να εξοικειωθούν με ενεργητικές στρατηγικές και μεθόδους διδασκαλίας όπως είναι η εργασία σε ομάδες, η επίλυση προβλήματος, η δραματοποίηση, το παίξιμο ρόλων, το project, η αξιοποίηση νέων τεχνολογιών στη διδασκαλία και άλλες.

Μετά από εισαγωγικές εισηγήσεις από τη διδάσκουσα που θα αναφέρονται στον σχεδιασμό της διδασκαλίας, οι φοιτητές θα κληθούν να παρουσιάσουν και οι ίδιοι στους συμφοιτητές του ένα άρθρο ο καθένας σχετικά με εφαρμογές σε φιλολογικά μαθήματα των παραπάνω διερευνητικών ή συνεργατικών μεθόδων διδασκαλίας που θα έχουν επιλέξει να εφαρμόσουν. Κατόπιν στηριζόμενοι στο παραπάνω θεωρητικό πλαίσιο και παραδείγματα εφαρμογών θα κληθούν να εκπονήσουν εικονικά σχέδια διδασκαλίας σε ένα μάθημα της προτίμησής τους, που διδάσκεται από φιλόλογους στα σχολεία της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και να τα παρουσιάσουν στο σεμινάριο. Η σεμιναριακή εργασία θα αποτελείται από το θεωρητικό πλαίσιο στο οποίο στηρίχθηκαν και το εικονικό σχέδιο διδασκαλίας. Η αξιολόγηση θα γίνει με βάση τις παρουσιάσεις, τη σεμιναριακή εργασία, την παρακολούθηση και την ενεργό συμμετοχή στο σεμινάριο.